

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗ ΣΤΗ ΜΙΝΩΙΚΗ ΚΡΗΤΗ

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Άσκηση 1

Να επιλέξετε τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση που σας δίνεται παρακάτω είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν είναι λανθασμένη.

- Οι Μινωίτες ήταν οι πρώτοι από τους κατοίκους της Ελλάδας που χρησιμοποίησαν τη γραφή

Σωστό	Λάθος
-------	-------
- Το φθινόπωρο οι Μινωίτες γιόρταζαν τα ταυροκαθάψια

Σωστό	Λάθος
-------	-------
- Σύμβολα της θρησκείας τους ήταν τα ιερά κέρατα του ταύρου

Σωστό	Λάθος
-------	-------
- Οι αρχαιολόγοι έχουν καταφέρει να διαβάσουν την ιερογλυφική γραφή.

Σωστό	Λάθος
-------	-------
- Οι Μινωίτες λάτρευαν τη θεά της φύσης και την έλεγαν Μεγάλη Μητέρα.

Σωστό	Λάθος
-------	-------
- Τη θεά της φύσης την παρίσταναν σαν γυναίκα που κρατά στα χέρια της χελιδόνια.

Σωστό	Λάθος
-------	-------

Άσκηση 2

Συμπλήρωσε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις

- Η μεγαλύτερη γιορτή των Μινωιτών ήταν _____.
- Η πιο απλή γραφή των Μινωιτών ονομάζεται _____.
- Τη θεά της φύσης οι Μινωίτες την ονόμαζαν _____.
- Οι πρώτοι από τους κατοίκους της Ελλάδας που χρησιμοποίησαν τη γραφή ήταν _____.
- Ο δίσκος της Φαιστού είναι γραμμένος με _____.

6. Ένα από τα σύμβολα της Μινωικής Θρησκείας ήταν ο _____.
7. Το μοναδικό είδος γραφής της Μινωικής Κρήτης που κατάφεραν να διαβάσουν οι ερευνητές είναι _____.

Άσκηση 3

Στο παρακάτω κρυπτόλεξο, βρείτε οκτώ λέξεις που έχουν σχέση με τη θρησκεία, τις τελετές και τη γραφή των Μινωιτών. Οι λέξεις βρίσκονται οριζόντια, κάθετα.

Κ	Λ	Ω	Δ	Ε	Ρ	Υ	Σ	Α	Φ	Δ	Ι	Ο	Τ	Π	Η	Ξ	Ι	Κ	Λ
Η	Ψ	Σ	Ε	Σ	Α	Β	Ρ	Χ	Ζ	Ι	Τ	Ο	Ξ	Κ	Λ	Ν	Ε	Σ	Π
Γ	Ω	Ε	Τ	Α	Υ	Ρ	Ο	Κ	Α	Θ	Α	Ψ	Ι	Α	Ρ	Ε	Ξ	Π	Ο
Π	Θ	Τ	Ε	Γ	Η	Β	Δ	Ε	Ω	Β	Ν	Α	Ν	Ρ	Θ	Γ	Ι	Η	Κ
Ε	Δ	Φ	Γ	Η	Ξ	Κ	Α	Ε	Ρ	Τ	Δ	Σ	Υ	Θ	Ρ	Ρ	Ε	Λ	Β
Λ	Η	Σ	Λ	Υ	Θ	Λ	Ο	Π	Υ	Ρ	Ε	Σ	Α	Ζ	Α	Α	Τ	Α	Υ
Ε	Φ	Π	Η	Ρ	Τ	Α	Υ	Ρ	Ο	Σ	Δ	Ω	Υ	Θ	Ι	Μ	Κ	Ι	Ε
Κ	Ε	Η	Ρ	Υ	Ε	Α	Ε	Λ	Μ	Ν	Η	Ο	Ι	Η	Τ	Μ	Φ	Α	Ε
Υ	Ρ	Λ	Ρ	Ι	Π	Ρ	Ν	Χ	Σ	Α	Η	Π	Υ	Ξ	Γ	Ι	Θ	Ο	Π
Σ	Γ	Α	Γ	Η	Τ	Υ	Θ	Φ	Δ	Σ	Α	Ε	Θ	Υ	Ο	Κ	Χ	Β	Ν
Σ	Σ	Ι	Ε	Υ	Φ	Α	Ι	Σ	Τ	Ο	Σ	Λ	Ε	Δ	Α	Η	Ρ	Τ	Β
Ψ	Β	Α	Α	Ε	Ρ	Τ	Γ	Δ	Γ	Π	Θ	Υ	Ι	Ο	Α	Δ	Ψ	Ν	Μ
Β	Ν	Ρ	Ε	Τ	Θ	Α	Δ	Ε	Φ	Ω	Ψ	Β	Η	Θ	Ι	Α	Σ	Ε	Ω
Χ	Β	Α	Σ	Ε	Ρ	Τ	Α	Ε	Δ	Η	Γ	Ξ	Κ	Ι	Τ	Ε	Ο	Τ	Ω
Β	Α	Ε	Ρ	Υ	Θ	Φ	Ι	Δ	Ι	Α	Β	Ρ	Τ	Κ	Λ	Θ	Ι	Δ	Ο

Άσκηση 4

Αντιστοίχισε τις έννοιες της στήλης Α με τη στήλη Β.

Στήλη Α

Τα ταυροκαθάψια γίνονταν	☐
Ο διπλός πέλεκυς είναι το σημαντικότερο	☐
Ο ταύρος λατρευόταν	☐
Η τοιχογραφία με τα Ταυροκαθάψια	☐
Ο Δίσκος της Φαιστού	☐
Η γραμμική Β' γραφή είναι εξέλιξη	☐
Τα Ταυροκαθάψια ήταν	☐

Στήλη Β

☐	είναι γραμμένος με ιερογλυφική γραφή
☐	της Γραμμικής γραφής Α'
☐	βρέθηκε στο ανάκτορο της Κνωσού
☐	ως ιερό ζώο των Μινωιτών
☐	ιερό σύμβολο της Μινωικής λατρείας
☐	την άνοιξη
☐	ένα είδος ταυρομαχίας

Άσκηση 5

Πώς έλεγαν τη θεά που λάτρευαν οι Μινωίτες, πώς την παρίσταναν και τι πίστευαν ότι τους έφερνε;

Άσκηση 6

Στα πλαίσια της διαθεματικότητας στο μάθημα των Εικαστικών οι μαθητές/τριες παρακολουθούν υλικό που αναφέρεται στο Δίσκο της Φαιστού. Οι μαθητές/τριες καλούνται να δημιουργήσουν το δικό τους Δίσκο της Φαιστού και να αποτυπώσουν τα σύμβολα του και να εξηγήσουν τι σημαίνει για εκείνους το κάθε σύμβολο. Προτείνεται να δοθούν χαρτόνια σε κυκλικό σχήμα και εκεί να δημιουργήσουν το δικό τους Δίσκο.

Άσκηση 7

Τι ξέρεις για την λαμπρότερη γιορτή των Μινωιτών, τα Ταυροκαθάψια; Πότε γίνονταν, ποιοι έπαιρναν μέρος, τι ακροβατικά έκαναν και ποια ήταν η τύχη του Ταύρου;

Άσκηση 8

Ο Δίσκος της Φαιστού αποτελεί την αρχαιότερη εφεύρεση της τυπογραφίας. Τι ξέρεις για αυτόν τον Δίσκο, σε ποια γραφή είναι γραμμένος, εάν τον έχουν διαβάσει, τι σύμβολα έχει και τι παριστάνουν τα σύμβολα αυτά;

Άσκηση 9

Στα πλαίσια της διαθεματικότητας, στο μάθημα της Τεχνολογίας της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, δίνεται στους μαθητές η ιστοσελίδα του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηρακλείου και καλούνται να πάνε στο αρχείο «Εκδόσεις» και να ξεφυλλίσουν ψηφιακά το βιβλίο: «Μινωικός Κόσμος ταξίδι στις απαρχές της Ευρώπης» των Σ. Μανδαλάκη και Γ. Ρεθεμιωτάκη, στις σελίδες 136-145 που γίνεται αναφορά στον ταύρο ως σύμβολο δύναμης. Οι μαθητές/τριες βλέπουν πολλές παραστάσεις και απεικονίσεις ταύρων και στη συνέχεια τους ζητάμε να μας γράψουν σε ομάδες τι τους εντυπωσίασε από τις εικόνες που είδαν.

Άσκηση 10

Στα πλαίσια της διαθεματικότητας, στο μάθημα της Τεχνολογίας της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, δίνεται στους μαθητές η ιστοσελίδα του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηρακλείου και καλούνται να πάνε στο αρχείο «Εκδόσεις» και να ξεφυλλίσουν ψηφιακά το βιβλίο: «Μινωικός Κόσμος ταξίδι στις απαρχές της Ευρώπης» των Σ. Μανδαλάκη και Γ. Ρεθεμιωτάκη, στις σελίδες 63-71 που γίνεται αναφορά στη γραφή, στις σφραγίδες και τα είδη γραφής στη Μινωική εποχή. Οι μαθητές/τριες βλέπουν πολλές παραστάσεις και απεικονίσεις σφραγίδων, πινακίδων, και στη συνέχεια τους ζητάμε να μας γράψουν σε ομάδες τι τους εντυπωσίασε από τις εικόνες που είδαν.

Άσκηση 11

Απόσπασμα από το βιβλίο της Αγγελικής Βαρελά: «Κρήτη: Ήρωες- Τόποι- Πολιτισμοί» σελίδες 59-60. (Προτείνεται η εργασία να υλοποιηθεί από ομάδες παιδιών)

«Τα βούκινα σήμαιναν, τ' άλογα χλιμίντριζαν φορτωμένα πλούσια και οι όμορφες κυράδες της Κρήτης, φτιασιδωμένες και με έξωμες τουαλέτες. Ήταν άνοιξη και η φύση ξαναγεννιόταν. Στα ταυροκαθάψια εξασκημένοι ακροβάτες και αθλητές προσπαθούσαν να υποτάξουν έναν εξαγριωμένο ταύρο. Παρ' όλη την άσκηση και την εκπαίδευση πολλές φορές οι αντιδράσεις του ταύρου τους έφερναν σε πολύ δύσκολη θέση. Οι ταυροκαθάπτες δεν έφταναν σε προχωρημένη ηλικία.

Στην αρένα ένα παλικάρι ερέθισε τον ταύρο μ' ένα ξύλινο ανδρείκελο. Άλλοι, που μπήκαν στον αγωνιστικό χώρο, τον εξαγρίωναν και εκείνοι με ξύλα και βρόχους. Το παιχνίδι παιζόταν ανάμεσα στους ανθρώπους και στον ταύρο. Η αντιπαράθεση ήταν μια τελετουργία, γεμάτη μεγαλείο, που θα μπορούσε τις περισσότερες φορές να τους φέρει στο κατώφλι του θανάτου. Οι άνθρωποι αντάμωναν συχνά το θάνατο. Ο ταύρος ποτέ. Γιατί ποτέ δε σκότωναν τους ταύρους στην αρένα.

Ένας δεύτερος ταύρος μπήκε ορμητικός στην αρένα, σηκώνοντας σκόνη με τα πόδια του. Κάρφωσε ερευνητικά τα αγριωπά μάτια του στον ακροβάτη, που με γενναιότητα και θάρρος αντιμετώπισε τη ματιά του. Ο ακροβάτης πήρε φόρα, πήδησε στη ράχη του ζώου και έκανε δύο τούμπες στον αέρα. Ήταν μια χαριτωμένη και πολύ αρμονική φιγούρα. Ο κόσμος τον αποθέωσε. Για δεύτερη φορά ο ταυροκαθάπτης επιχείρησε ένα άλμα. Έπιασε τον ταύρο από τα κέρατα και τινάχτηκε ψηλά σαν τόξο. Έκανε πάλι μια στροφή με τεντωμένο το κορμί, αλλά τούτη τη φορά η προσγείωση του ήταν άστοχη. Χτύπησε και στην κοιλιά και στη ράχη. Το πλήθος σηκώθηκε στο πόδι μ' ένα πνιχτό βουητό. Μια νεαρή μελαχρινή γυναίκα, ντυμένη στα κόκκινα έτρεξε μπροστά στο ζώο για να προκαλέσει την προσοχή του. Χόρευε περήφανα, αλλά ο φόβος διακρινόταν στα μεγάλα της μάτια. Ο ταύρος, διστακτικός, κουνώντας το κεφάλι δεξιά κι αριστερά, δεν αποφάσιζε να επιτεθεί σε ένα από τα υποψήφια θύματά του.»

Ερωτήσεις

7. Με ποιους τρόπους οι ταυροκαθάπτες εξαγρίωναν τους ταύρους;
8. Από αυτά που διαβάσατε τι συμπέρασμα βγάζετε για τη ζωή του ταυροκαθάπτη, ήταν εύκολη, ήταν επικίνδυνη;
9. Ποια είναι η πιο σημαντική διαφορά των ταυρομαχιών που γίνονται σήμερα με τα ταυροκαθάψια;